

การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

A Study of Variables Related to the Achievement of Teacher Profession Performance

พูลทรัพย์ นาคานาคา และคณะ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

E – mail: poonsap_nak@dusit.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยมุ่งศึกษาตัวแปรในด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูและด้านสถานศึกษา 2. เพื่อสร้างสมการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูจากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูแห่งชาติและครูต้นแบบ ซึ่งผ่านการคัดเลือกจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2544 จำนวนทั้งสิ้น 482 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ($r = .62$) ภูมิหลังทางครอบครัว ($r = .59$) การทำวิจัยในชั้นเรียน ($r = .58$) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = .52$) ความพร้อมในด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($r = .45$) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตน และวิชาชีพ ($r = .38$) การให้นักเรียนทำโครงงาน ($r = .37$) การใช้แหล่งวิทยาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($r = .35$) ภูมิหลังด้านการศึกษา ($r = .28$) การเป็นคณะกรรมการวิชาการ ($r = .27$) บรรยากาศทางวิชาการ ($r = .21$) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($r = .20$) สภาพของเพื่อนร่วมงาน ($r = .17$) และความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ ($r = .16$) ตามลำดับ 2. สมการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลและสามารถนำมาใช้ทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและการทำวิจัยในชั้นเรียน สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบ ซึ่งมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 38.00 ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 2.146 + 0.432 X_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.124 X_8 (\text{การทำวิจัยในชั้นเรียน})$$

สมการทำนายในรูปของคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 0.457 Z_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.145 Z_8 (\text{การทำวิจัยในชั้นเรียน})$$

Abstract

The purposes of this research were : (1) to study variables related to the achievement of teacher profession performance focusing on the personal characteristics and family background factors, work performance factors, and school factors; and (2) to construct a regression equation for predicting professional performance achievement of teachers based on the discovered relationships of the variables involved. The research sample consisted of 482 teachers who received the prototype and national teacher awards. The employed research instrument was a questionnaire with .89 reliability coefficient. Data were analyzed with the use of the percentage, mean, standard deviation, t-test, analysis of variance, correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. Research findings were as follows: 1) Correlated Variables : Variables were found to significantly correlate with the achievement of teacher profession performance at the .01 level were the following : love and faith in the teacher profession ($r = .62$), family background ($r = .59$) doing classroom research ($r = .58$), learner-centered teaching ($r = .52$), school's readiness on learning plans ($r = .45$) commitment for self and professional development ($r = .38$), assigning students to do work projects ($r = .37$), the use of learning sources both inside and outside the school ($r = .35$), educational background ($r = .28$), being a member of the school academic committee ($r = .27$), the school's academic atmosphere ($r = .21$), the school physical environment ($r = .20$), condition of colleagues ($r = .17$) and the school's readiness on instructional media and teaching aids ($r = .16$) respectively 2) The Regression Equation for Predicting : Main variables significantly affecting and predicting the achievement of teacher profession performance were the love and faith in the teacher profession and doing classroom research. The combined predictability of the equation was found to be 38 percent. The regression equation for predicting the achievement of teacher profession performance in the form of raw scores was as follows :

$$\hat{Y} \text{ (Professional performance achievement)} = 2.146 + 0.432 X_3 \text{ (Love and faith in the teacher profession)} \\ + 0.124 X_8 \text{ (Doing classroom research)}$$

The regression equation for predicting the achievement of teacher profession performance in the form of standard scores was as follows :

$$\hat{Z} \text{ (Professional performance achievement)} = 0.457 Z_3 \text{ (Love and faith in the teacher profession)} \\ + 0.145 Z_8 \text{ (Doing classroom research)}$$

บทนำ

ครูเป็นปัจจัยหลักอันสำคัญยิ่งในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติในทุกระดับและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการจัดการศึกษา หากได้ครูที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิควิธีการสอนที่ดี มีทักษะกระบวนการสอนที่ดีเยี่ยม และมีคุณลักษณะของปราชญ์บุคคลแล้ว จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนและประเทศเป็นสำคัญ (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2541 : 1) การฝึกหัดครูจึงเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐ ที่จะต้องเร่งสร้างมาตรฐานในการฝึกหัดครูให้ได้มาตรฐาน เพื่อสนองความต้องการของสังคม รวมทั้งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผลจากการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับครูชี้ชัดว่าสภาพการณ์ โดยทั่วไปในวิชาชีพครูยังคงมีปัญหาอยู่ จากการสังเคราะห์งานวิจัยในภาพรวมยังมีปัญหาในเรื่อง ครูขาดคุณภาพ ขาดความสามารถ มีวิธีการคัดเลือกครูที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีดัชนีบ่งชี้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนไม่สามารถทำให้นักศึกษามีศรัทธาในความเป็นครู จนทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษาส่วนหนึ่งออกไปประกอบอาชีพอื่น ในด้านสถาบันที่รับผิดชอบในการผลิตครูโดยตรงพบว่า วิธีการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการบรรยาย ไม่ทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลจนสามารถเกิดปัญญา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดอย่างมีระบบ รวมทั้งเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันฝึกหัดครูยังอยู่ในขั้นวิกฤตศรัทธา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547 : 3)

ครูต้นแบบและครูแห่งชาติ คือ กลุ่มบุคลากรในสาขาวิชาชีพครูที่จัดได้ว่าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพเพราะบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ที่ผ่านการคัดกรองในเรื่องคุณภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครุมืออาชีพมาแล้ว ฉะนั้นทรรศนะและคุณลักษณะของครูต้นแบบและครูแห่งชาติ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบในการที่จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการยกระดับคุณภาพของครูให้มีมาตรฐานตามที่สังคมคาดหวัง การศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูต้นแบบและครูแห่งชาติทั่วประเทศ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับ

องค์กรทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูให้ได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยมุ่งศึกษาตัวแปรในปัจจัยด้านต่างๆ ต่อไปนี้

- 1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครูและครอบครัว
- 1.2 ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพ
- 1.3 ด้านสถานศึกษา

2. เพื่อสร้างสมการทำนายที่สามารถอธิบายความสำเร็จ ในการประกอบวิชาชีพครู จากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบ

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู เป็นการศึกษาที่มุ่งหาคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งตอบคำถามการวิจัยหลักดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

2. ตัวแปรใดที่สามารถอธิบายและทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูได้ รายละเอียดของการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูแห่งชาติและครูต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกในระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 612 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยกำหนดชั้นภูมิในการสุ่มจากประชากรรายจังหวัดทุกจังหวัดที่มีครูต้นแบบและครูแห่งชาติ ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 489 คน รวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์จำนวน 482 ฉบับ

2. ขั้นตอนการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิจัยโดยรวมดังนี้

วิธีวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ด้วยโปรแกรม SPSS โดยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรย่อยปัจจัยด้านต่างๆ

กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรทีละตัว เพื่อสร้างสมการทำนายตัวแปรที่สำคัญที่สามารถอธิบายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

วิทยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มสนทนาย่อย (Focus Group) โดยเชิญกลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ ในวิชาชีพครู ในแต่ละสาขาวิชาและ ในแต่ละระดับการศึกษาที่สอนจำนวน 12 คน มาสนทนากลุ่มย่อยเพื่อยืนยันผลที่ได้จากการใช้วิทยวิธีเชิงปริมาณ ในการสนทนาจะใช้การอภิปรายภายใต้กรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัย ข้อมูลที่ได้ในส่วนวิทยวิธีเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อยืนยันผลที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณ 2) มุ่งหารายละเอียดเชิงคุณภาพของแต่ละตัวแปรที่สำคัญ จากกลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนของวิทยวิธีเชิงปริมาณ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่ได้ตั้งกระบวนไว้ โดยเครื่องมือดังกล่าวมี 2 ตอน คือ

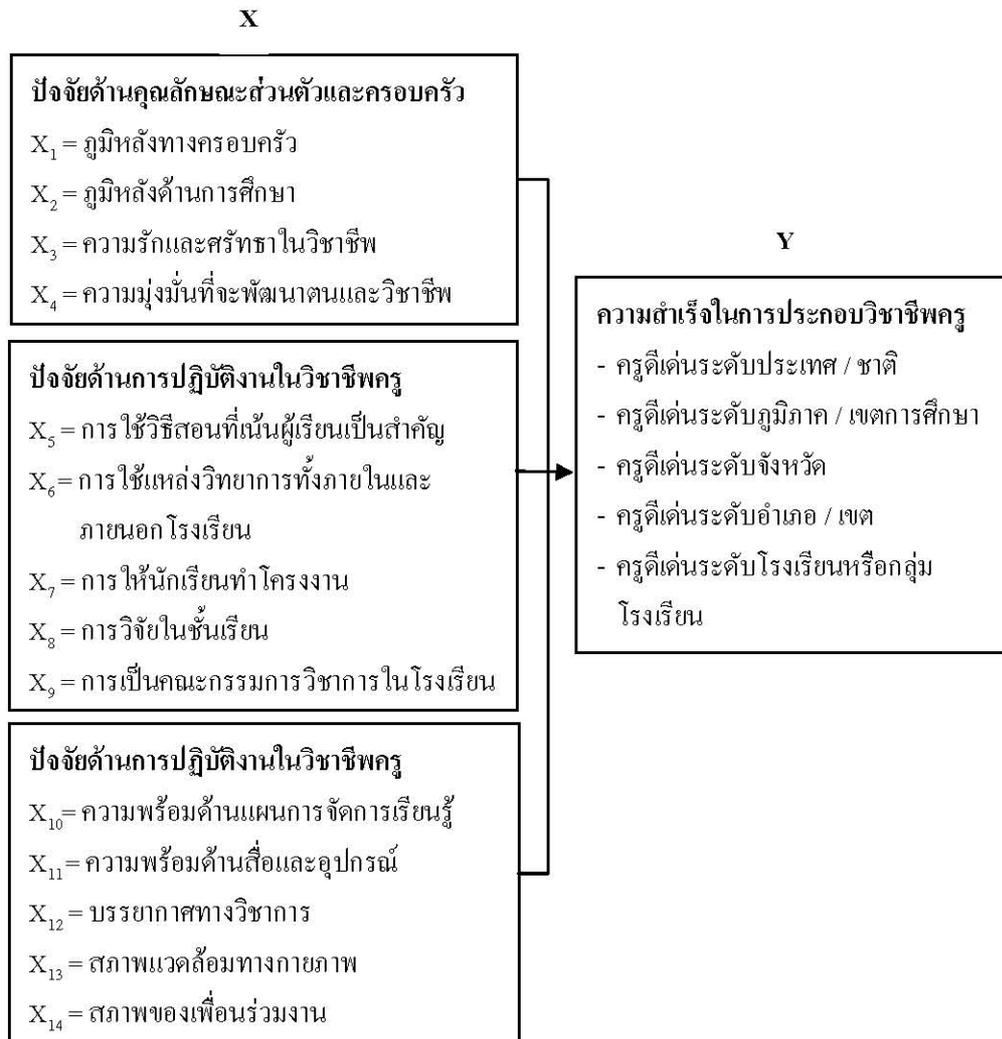
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานในวิชาชีพครูและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบระบุข้อเท็จจริงในแต่ละประเด็นทั้งปลายเปิดและปลายปิด คำถามในตอนที่ 1 มี 11 ข้อ และคำถามในตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถาม 21 ข้อ รวม 32 ข้อ โครงสร้างของข้อกระทงคำถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูแห่งชาติและครูต้นแบบซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งจะประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัวแปร คือ ภูมิหลังทางครอบครัว ภูมิหลังด้านการศึกษา ความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู ความมุ่งมั่นที่จะ พัฒนาตนและวิชาชีพ 2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ซึ่งจะประกอบด้วยตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร คือ การใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้แหล่งวิทยาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การให้นักเรียนทำโครงการ การทำวิจัยในชั้นเรียน การเป็นคณะกรรมการวิชาการในโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร คือ ความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ บรรยากาศทางวิชาการสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพของเพื่อนร่วมงาน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแบบสอบถามผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งความตรง (validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิและการหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (try - out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.8940 เมื่อจำแนกค่าความเที่ยงเป็นรายด้าน มีดังนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7963 ปัจจัยการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8521 ปัจจัยด้านสถานศึกษาประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8312

ส่วนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบบันทึกการอภิปรายในกลุ่มย่อย เพื่อใช้ในการบันทึกการสรุปประเด็นของการอภิปรายกลุ่มย่อยในแต่ละประเด็นที่กลุ่มย่อยได้อภิปราย

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัยตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยได้ทบทวนวรรณกรรมในส่วนของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู รวมทั้งการศึกษาจากผลงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในวิชาชีพครู จัดกลุ่มของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูได้กรอบแนวคิด ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยตัวแปรที่ศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิจัยครั้งนี้ในส่วนของวิทยวิธีเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยมีสถิติพื้นฐานและสถิติเพื่อการทดสอบสมมุติฐานที่จัดไว้ ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ตามกรอบแนวคิดกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ได้วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise) เพื่อการสร้างสมการทำนาย

สำหรับในส่วนของวิทยวิธีเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) อภิปรายประเด็นต่างๆ ที่พบในการวิจัยจากวิทยวิธีเชิงปริมาณและสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มสนทนาเพื่อศึกษาทัศนคติของกลุ่มสนทนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู นำเสนอข้อมูลในส่วนของวิทยวิธีเชิงคุณภาพประกอบกับข้อมูลที่ได้ในส่วนของการศึกษาด้วยวิทยวิธีเชิงปริมาณหลังจากที่กลุ่มสนทนาขอยกอภิปรายอย่างกว้างขวาง

6. เกณฑ์ในการแปลผลความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู หมายถึง ระดับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูที่ครูแต่ละคนได้รับ จำแนกตามระดับความสำเร็จของรางวัลที่ครูได้รับ ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จ โดยจำแนกเป็นค่าระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ครูดีเด่นระดับชาติ/ ประเทศ เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับประเทศ

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ครูดีเด่นระดับภูมิภาค/ เขตการศึกษา เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับภูมิภาคหรือระดับเขตการศึกษา

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ครูดีเด่นระดับจังหวัด เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับจังหวัด

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ครูดีเด่นระดับอำเภอ/ เขต เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับอำเภอ/ เขต

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ครูดีเด่นในระดับโรงเรียน/ กลุ่มโรงเรียน เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับโรงเรียน / กลุ่มโรงเรียน

การวัดความสำเร็จวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ครูระบุรางวัลที่ครูได้รับแล้วนำมาจัดกลุ่มตามระดับความสำเร็จตามระดับเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับน้อยที่สุด

7. ของเขตระยะเวลาในการวิจัยรวม 1 ปี 7 เดือน เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2549 – 31 พฤษภาคม 2551

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยจากวิธีเชิงปริมาณ

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนร้อยละ 83.40 อายุเฉลี่ยระหว่าง 41 – 45 ปี ร้อยละ 29.15 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 69.09 มีสถานภาพครอบครัวสมรส ร้อยละ 85.89 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู 16 – 20 ปี ร้อยละ 28.46 มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพครู ร้อยละ 88.38 มาจากครอบครัวที่มีสมาชิกประกอบวิชาชีพครู ร้อยละ 53.53 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนโดยมีเหตุผลน่าเชื่อถือมาก ร้อยละ 27.59

2. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ครูแห่งชาติและครูต้นแบบมีระดับการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูในแต่ละปัจจัยย่อยพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.59$) รองลงมา ได้แก่ การให้นักเรียนทำโครงการ ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.95$) การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.65$, $SD = 1.09$) การเป็นกรรมการวิชาการในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.57$, $SD = 1.35$) และ การใช้แหล่งวิทยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 1.01$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านสถานศึกษา ครูแห่งชาติและครูต้นแบบมีปัจจัยด้านสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละปัจจัยย่อย พบว่า บรรยากาศทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.81$) รองลงมา ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 1.03$) ความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 1.10$) สภาพของเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 1.09$) และความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 1.53$) ตามลำดับ

4. ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู พบว่า ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยรวมมีความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 1.39$)

5. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ในระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ($r = .62$) ภูมิหลังทางครอบครัว ($r = .59$) การทำวิจัยในชั้นเรียน ($r = .58$) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = .52$) ความพร้อมในด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($r = .45$) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนและวิชาชีพครู ($r = .38$) การให้นักเรียนทำโครงการ ($r = .37$) การใช้แหล่งวิทยากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($r = .35$) ภูมิหลังด้านการศึกษา ($r = .28$) การเป็นคณะกรรมการวิชาการ ($r = .27$) บรรยากาศทางวิชาการ ($r = .21$) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($r = .20$) สภาพของเพื่อนร่วมงาน ($r = .17$) และความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ ($r = .16$) ตามลำดับ

6. สมการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลและสามารถนำมาใช้ทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและการทำวิจัยในชั้นเรียน สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบซึ่งมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 38.00 ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 2.146 + 0.432 X_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.124 X_8 (\text{การทำวิจัยในชั้นเรียน})$$

สมการทำนายในรูปของคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 0.457 Z_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.145 Z_8 (\text{การทำวิจัยในชั้นเรียน})$$

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรย่อยในปัจจัยแต่ละด้านตามทรรศนะของสมาชิกกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งเป็นครุต้นแบบและครูแห่งชาติซึ่งคัดเลือกจากครูที่ประสบความสำเร็จสูงสุดได้อภิปรายภายในกลุ่มย่อย โดยสมาชิกแต่ละคนได้จัดลำดับความสำคัญของตัวแปรย่อยในปัจจัยแต่ละด้าน ด้วยการให้คะแนนตามลำดับของความสำคัญ อันดับที่มีความสำคัญสูงสุดจะได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับจนถึงอันดับสุดท้ายในแต่ละปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว สมาชิกในกลุ่มสนทนาย่อย 12 คน ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรในปัจจัยนี้ พบว่า ตัวแปรย่อยความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (X_3) มีคะแนนรวมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (X_4) ภูมิหลังทางการศึกษา (X_{12}) และภูมิหลังทางครอบครัว (X_1) ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู สมาชิกในกลุ่มสนทนาย่อย 12 คน ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรในปัจจัยนี้ พบว่า ตัวแปรย่อยการใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5) มีคะแนนรวมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียน (X_8) การให้นักเรียนทำโครงการ (X_7) การใช้แหล่งวิทยาการภายในและนอกโรงเรียน (X_6) และการเป็นคณะกรรมการวิชาการในโรงเรียน ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านสถานศึกษา สมาชิกในกลุ่มสนทนาย่อย 12 คน ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรในปัจจัยนี้ พบว่า ตัวแปรย่อยความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ (X_{10}) มีคะแนนรวมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ความพร้อมในด้านสื่อและอุปกรณ์ (X_{11}) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_{13}) บรรยากาศทางวิชาการ (X_{12}) และสภาพของเพื่อนร่วมงาน (X_{14}) ตามลำดับ

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของแต่ละตัวแปรย่อยในแต่ละปัจจัยได้ผลสรุปดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กลุ่มสนทนาได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางในประเด็นของตัวแปรในปัจจัยแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูและจัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรย่อยในภาพรวมของทุกปัจจัย โดยคัดเลือกตัวแปรที่มีอันดับความสำคัญ 2 อันดับแรกในปัจจัยแต่ละด้านจากการเรียงอันดับในครั้งแรกแล้วนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนนใช้เกณฑ์เดิม

คือ ตัวแปรที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด จะได้อันดับที่หนึ่งคะแนนมากที่สุด ผลการจัดอันดับตัวแปรย่อยในภาพรวมของทุกปัจจัย โดยเลือกมาปัจจัยละ 2 ตัวแปร รวม 6 ตัวแปร จัดเรียงอันดับใหม่โดยกลุ่มสนทนา พบว่า คะแนนจากการเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยเรียงลำดับจากอันดับ 1 – 6 คือ ตัวแปรด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (X_3) รองลงมาได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียน (X_8) การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (X_4) ความพร้อมในด้านแผนการเรียนรู้ (X_{10}) และความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ (X_{11}) ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นที่กลุ่มสนทนาย่อยได้อภิปรายและลงข้อสรุปในตัวแปรย่อยที่กลุ่มได้ให้ความสำคัญมีรายละเอียดในแต่ละตัวแปรจากการอภิปรายในกลุ่มย่อยดังนี้

1. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู (Love and Faith in the Teacher Profession) เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการนำสู่ความสำเร็จของการประกอบอาชีพครู กลุ่มตัวอย่างทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า โดยพื้นฐานความชอบในวิชาชีพแล้วทุกคนในกลุ่มสนทนาย่อยมีความชอบและมีความรักศรัทธาในวิชาชีพนี้ ข้อสรุปของตัวแปรนี้จากการสนทนาดังกล่าว (Focus Group) ได้อภิปรายประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับตัวแปรนี้ดังต่อไปนี้

1.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นคุณสมบัติที่มีความจำเป็นและเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานในวิชาชีพให้บรรลุเป้าประสงค์ เพราะเมื่อรักศรัทธาก็จะมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานในหน้าที่

1.2 ผลจากการที่มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูจะทำให้ครูมีความเชื่อว่าทุกปัญหาที่ผ่านเข้ามาสามารถแก้ไขได้ กลุ่มสนทนาย่อยได้อภิปรายและให้ความเห็นตรงกันว่ามีความชอบอาชีพครู และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์งานที่มีคุณภาพต่อไป

1.3 หากให้มีการเลือกอาชีพใหม่ กลุ่มสนทนาย่อยได้อภิปรายให้ความเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนใจ ยังยึดอาชีพครูอยู่เหมือนเดิมเพราะมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพนี้ตั้งแต่เริ่มต้นของการประกอบอาชีพครู

1.4 ความศรัทธาในวิชาชีพนี้มีความเชื่อเป็นพื้นฐานที่เชื่อว่าหากเปรียบเทียบกับอาชีพแพทย์ ตำรวจ นักกฎหมาย ฯลฯ ในบรรดาอาชีพ (Profession) ทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้ อาชีพครูนับเป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นอาชีพที่ทำในนามิตของการสร้างและพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญ โดยให้เหตุผลว่า กลุ่มเป้าหมายที่เดินเข้ามาหาครู คือ ผู้ที่ต้องการเจริญงอกงาม นับเป็นงานสร้างคนที่ได้บุญ ได้กุศล ทำให้ชีวิตเป็นสุขและทุกคนยังรักอาชีพการเป็นครู ข้อสรุปโดยรวมของคุณลักษณะการรักและศรัทธาในวิชาชีพครูจึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการที่ก้าวสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพดังกล่าว

2. การทำวิจัยในชั้นเรียน (Doing Classroom Research) กลุ่มสนทนาได้อภิปรายในประเด็นนี้ว่า เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะเป็นครูที่ประสบความสำเร็จในยุคปัจจุบันเนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่สำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิธีการที่ทำให้ครูคิดเป็นและรู้จักวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้จริง วิธีการทำวิจัยด้วยตัวเองและมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานในวิชาชีพของตน ก็สามารถทำได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการรับการฝึกอบรม ครูที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพครูที่ได้รับการคัดเลือกเป็นครูแห่งชาติ ได้รับรางวัลระดับชาติเป็นครูผู้มีจำนวนผลงานวิจัยมากกว่า 2 เรื่อง ต่อปี

3. การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner – centered Teaching) ข้อสรุปของกลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่า ปัจจุบันครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจในนิยามของวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์จริงทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจและสร้างกระบวนการคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่กลุ่มสนทนาใช้ในการเรียนการสอนจะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลากหลาย ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือสนับสนุน (Facilitator) เท่านั้น กลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้มาอย่างดี จึงจะทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าประสงค์ตามแผนการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

4. ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (Commitment for Self and Professional Development) กลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่า ในวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ครูต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ครูที่จะประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในวิชาชีพจะต้องไม่เป็นผู้หยุดนิ่งในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ วิธีการที่กลุ่มสนทนาชอบใช้ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรม ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ การเข้ารับการฝึกอบรมตามความต้องการของสถานศึกษา และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยผ่านสื่อต่างๆ การทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตนเองในวิชาชีพครู

5. ความพร้อมในด้านแผนการเรียนรู้ (School's Readiness on Learning Plans) กลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่า ความพร้อมด้านแผนการเรียนรู้มีความสำคัญ หากครูมีการวางแผนอย่างมีคุณภาพล่วงหน้า คุณภาพการเรียนการสอนก็จะมีคุณภาพสูง ความเห็นที่กลุ่มสนทนาให้ในประเด็นดังกล่าวคือ การวางแผนล่วงหน้าทำให้ครูมีโอกาสพบทวนกิจกรรมก่อนการเรียนการสอนจริง ซึ่งจะทำให้การจัดการกิจกรรมในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูทำเพื่อให้กลไกของการควบคุมคุณภาพมีคุณภาพสูงสุด กลุ่มสนทนาให้ความเห็นตรงกันว่าบันทึกหลังการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาชีพครู

6. ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ (School's Readiness on Instructional Media and Teaching Aids) กลุ่มสนทนาได้อภิปรายประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนี้ โดยให้ความเห็นว่า สื่อและอุปกรณ์เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในประเด็นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผล และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนส่วนใหญ่แล้วครูผู้สอนจะเป็นผู้จัดหาและจัดทำอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนของตนเอง ตัวแปรด้านสื่อและอุปกรณ์จะมีความสัมพันธ์กับแผนการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาที่ใช้สอนของกลุ่มสนทนาซึ่งได้ชื่อว่าเป็นตัวอย่างของครูที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพเพราะเป็นครูแห่งชาติทุกคน ให้ความเห็นว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะมีสื่อและอุปกรณ์ส่วนหนึ่งที่เป็นของตนเอง จะใช้สื่อและอุปกรณ์ของสถานศึกษาในกรณีที่เป็น โสตทัศนูปกรณ์และจะจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเกือบทุกชั่วโมงและลักษณะของสื่อและอุปกรณ์จะมีหลากหลายลักษณะตามเนื้อหา การใช้สื่อและอุปกรณ์จะมีการพัฒนาและปรับปรุงทุกปีการศึกษาและในการจัดการเรียนการสอนจะใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนทั้งที่ใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง

กล่าวโดยสรุปทั้งวิทยวิธีเชิงปริมาณและวิทยวิธีเชิงคุณภาพ โดยการ จัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ให้ผลการวิจัยสอดคล้องในประเด็นของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยตัวแปรที่มีความสำคัญอันดับ 1 ทั้งวิทยวิธีเชิงปริมาณและวิทยวิธีเชิงคุณภาพ ยังคงเป็นความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู (X_3) และการทำวิจัยในชั้นเรียน (X_9) ซึ่งเป็นตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนายทั้ง 2 ตัวแปร

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประเด็นที่น่าสนใจ คือ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ผ่านการคัดกรองในเรื่องความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูเพราะเป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบทั้งสิ้น ฉะนั้นทัศนคติและมุมมองจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ผลการวิจัยสะท้อนข้อเท็จจริงใน แต่ละปัจจัยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว พบว่า ตัวแปรย่อย ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยมีค่าความสัมพันธ์ ($r = .62$) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดรองลงมาได้แก่ ตัวแปรภูมิหลังทางครอบครัว ($r = .59$) ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัญชลี เห่งตระกูล (2549: 150) ซึ่งพบว่าความผูกพันในวิชาชีพครูได้รับอิทธิพลทางตรงในทิศทางตรงและมีอิทธิพลรวมสูงสุดจากปัจจัยด้านครอบครัวและตัวแปรดังกล่าวยังส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ความสอดคล้องดังกล่าวนี้เป็นข้อสรุปยืนยันผลการวิจัยในความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและตัวแปรภูมิหลังด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ปัจจัย ด้านการ

ปฏิบัติงานในวิชาชีพครู พบว่า ตัวแปรการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์สูงสุดในปัจจุบันนี้ กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ($r = .58$) ผลการวิจัยสะท้อนข้อเท็จจริงในชั้นเรียนที่ใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะเหตุผลที่แท้จริงการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นมุ่งพัฒนา ผู้เรียน แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของกินเชโร ซึ่งได้เสนอแนวคิดว่าครูต้องทำหน้าที่ นักวิจัย บทบาทที่สำคัญที่สุดของครู คือ การตรวจสอบวิเคราะห์ปัญหาด้านวิธีการสอน โดย กระบวนการแสวงหาความรู้จากการวิจัย ผลของการแสวงหาความรู้ของครูมีบทบาทสำคัญต่อ ความสำเร็จและความล้มเหลวของโรงเรียน (Kincheloe : (1991) อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)

(3) ปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่า ตัวแปรย่อยในเรื่องความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นตัว แปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุดกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ($r = .45$) อภิปรายได้ว่าความ พร้อมของแผนการจัด การเรียนรู้เป็นตัวแปรสำคัญในการก้าวสู่การเป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของวิฑูรย์ สิมะ โชคดี (2547) ที่พบว่าการจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แสดงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพและเป้าหมายทำให้นักลทราบถึง โอกาสและอุปสรรคตลอดจน ทางเลือกและความก้าวหน้าในวิชาชีพ นอกจากนี้ในด้านการทำนายความสำเร็จในการประกอบ วิชาชีพครู พบว่า ตัวแปร 2 ตัว เข้าสู่สมการทำนาย คือ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู (X_3) ($r = .62$) ตัวแปรดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดด้านทัศนคติ โดยทั่วไปที่ความรักและความศรัทธามีอิทธิพลต่อ การเรียนรู้การรับรู้ของมนุษย์ข้อค้นพบดังกล่าวนำสู่การปฏิบัติในเรื่องของการคัดคนเข้าสู่ระบบ วิชาชีพครู รวมทั้งกระบวนการผลิตครูจะต้องสอดแทรกในเรื่องของความรักและความศรัทธาให้กับ นักศึกษาครูด้วย ส่วนตัวแปรการทำวิจัยในชั้นเรียน (X_6) ซึ่งเป็นตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนายในครั้งนี้ อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้เป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบ เกณฑ์ในการคัดเลือกสำหรับการเป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบ คือ การที่จะต้องมีส่วนงานวิจัยในชั้น เรียน เพื่อใช้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน เป็นวิถีวิธีที่ครูทุกคนควรรู้นอกจากจะเป็นข้อกำหนดทางกฎหมายที่ครูต้องปฏิบัติแล้วด้วยตัวของ กระบวนการวิจัยยังเป็นวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้ตรงประเด็น ผลจากการวิจัยครั้งนี้ควร ได้นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานต่อไป หากพิจารณาตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูดังกล่าวแล้วเทียบเคียงตัวแปร ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเทียบได้กับหลักอริยบท 4 ในพุทธศาสนา คือ “ฉันทะ” ความ พึงพอใจรักใคร่ในงานที่ทำและการทำวิจัยในชั้นเรียนเทียบได้กับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธี แห่งเหตุผล ฉะนั้นคุณลักษณะดังกล่าวจึงเป็นคุณลักษณะภายในตัวบุคคลซึ่งมีความสำคัญยิ่ง คือ ความเป็นผู้ที่มีความรักในวิชาชีพ มีจิตใจมุ่งมั่นเชื่อและศรัทธาในวิชาชีพนี้และเป็นผู้ที่ “คิดเป็น” บน

หลักแห่งเหตุผล ซึ่งคือกระบวนการวิจัยนั่นเอง ฉะนั้นกลไกที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการผลิตครู จึงควรต้องหันมาทบทวนกลไกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. กระบวนการคัดกรองคนเข้าสู่ระบบวิชาชีพครู ควรคำนึงถึงทัศนคติส่วนบุคคลในด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมคือการใช้แบบทดสอบวัดแววจิตใจเป็นครู ควรดำเนินการต่อไป โดยใช้แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพก็จะได้คนที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบการผลิตบุคลากรในวิชาชีพครู

2. กระบวนการผลิตครู นอกจากสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ในฐานะสถาบันที่ผลิตครูจะต้องปลูกฝังสาระด้านเนื้อหาความรู้ในวิชาชีพแล้ว กระบวนการผลิตบุคลากรสาขาครูศาสตร์ควรต้องหันมาตระหนักและสอดแทรกในเรื่องทัศนคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพให้กับนักศึกษาตลอดหลักสูตรตลอดระยะเวลาของการศึกษา รวมทั้งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งจะต้องเป็นคุณลักษณะที่ระบบการผลิตครูต้องหันกลับมาทบทวนและมุ่งมั่นสร้างเสริมคุณลักษณะและทักษะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนให้จงได้

3. กระบวนการพัฒนาบุคลากร ในระบบการพัฒนาบุคลากรควรให้ความสำคัญกับความเข้าใจในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู และการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูมีความรักความศรัทธาในวิชาชีพและสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูควรได้ดำเนินการอย่างจริงจัง

4. การบริหารในสถานศึกษา ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดโครงการส่งเสริมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและปัจจัยอื่นๆ ในการสนับสนุนให้ครูได้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสถานศึกษาควรมีความพร้อมในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุดกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูในปัจจุบันด้านสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตในสาขาครูศาสตร์จากหลักสูตรที่เน้นกระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนสอนกับหลักสูตรปกติ

2. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูของครูต้นแบบและครูแห่งชาติในแต่ละสาขาวิชา

3. ศึกษาภาระงานวิจัยในชั้นเรียนของครูต้นแบบและครูแห่งชาติในระดับประเทศ

บรรณานุกรม

- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2540). **ครูดี ครูเก่งในโครงการครูทายาท**. ปริญญาานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร).
- พลทรัพย์ นาคนาภา. (2551). **การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ถ่ายเอกสารครบวงจรพล.
- วิฑูรย์ สิมะ โชคดี. (2547). **จิตวิทยาองค์กรอุตสาหกรรม : การพัฒนาองค์กรและนวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์.
- อัครี เสงตระกุล. (2549). **องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู : ปริญญาานิพนธ์** บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคณะ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทวิญญูชน จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **ครูแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ปจำกัด.
- Kincheloe, J.L. (1991). **Teacher as Researchers : Qualitative Inquiry as a to Empowerment**. London: The Falmer Press.
- Gardner, Howard. (1993). **Multiple Intelligence: Theory and Practice**. New York : Basic Books.
- Slavin, Robert E. (1994). **Educational Psychology**. Boston : Allyn & Bacon.
- Woolfolk, Anita E. (1993). **Educational Psychology**. Massachusetts: Allyn & Bacon.